

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Zasady oceniania rozwiązań zadań
<i>Egzamin:</i>	Egzamin maturalny
<i>Przedmiot:</i>	Geografia
<i>Poziom:</i>	Poziom rozszerzony
<i>Formy arkusza</i>	MGEP-R0-600, MGEP-R0-660
<i>Termin egzaminu:</i>	16 maja 2023 r.
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	28 czerwca 2023 r.

Uwaga: Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania.

Zadanie 1.1. (0–2)

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne przyrodnicze ograniczenie i poprawna cecha sprzyjająca zabudowie.

1 pkt – poprawne przyrodnicze ograniczenie albo poprawna cecha sprzyjająca zabudowie.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Przykładowe odpowiedzi

Przyrodnicze ograniczenie:

- Podmokły teren.
- Płytkie występowanie wód podziemnych.

Argument:

- Położenie terenu w pobliżu jezior może być atrakcją dla turystów.
- Teren jest odsunięty od obszaru o gęstej zabudowie.
- Niewielka odległość od centrum miasta (portu, plaży) jest korzystna dla turystów.
- Budowa obiektów noclegowych przyczyni się do utworzenia nowych miejsc pracy dla mieszkańców Łeby.

Zadanie 1.2. (0–2)

Zasady oceniania

2 pkt – poprawny sposób obliczenia długości trasy w terenie i czasu jej przejścia wraz z poprawnymi wynikami.

1 pkt – poprawny sposób obliczenia długości trasy w terenie wraz z poprawnym wynikiem.
albo

- poprawny sposób obliczenia długości trasy w terenie i czasu jej przejścia bez poprawnych wyników.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Rozwiązanie

Długość trasy:

skala liczbowa mapy 1 : 55 000

1 cm : 550 m

20 x 550 m = 11 000 m = 11 km

Czas przejścia:

11 000 m : 4 km/h = 2,75 h = 2 h 45 min

Odpowiedź: Długość trasy w terenie: 11 km, czas przejścia 2 h 45 min.

Zadanie 1.3. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – dwie poprawne cechy.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Przykładowe odpowiedzi

- Niewielka głębokość.
- Są młode pod względem geologicznym.
- Ich geneza ma związek z odcinaniem zatok mierzejami.
- Misy jezior mają wydłużony kształt.
- Brzegi jezior zarastają.
- Są przepływowe.
- Mają w większości zalesione brzegi.
- Brzegi są częściowo zabagnione.
- Jeziora mają zatoki.
- Są jeziorami eutroficznymi / słabo zasolonymi.

Zadanie 1.4. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – poprawny czynnik wraz z poprawnym procesem.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Przykładowe odpowiedzi

Czynnik: wiatr

- Proces: akumulacja
- Proces: transport
- Proces: deflacja

Czynnik: morze / fale morskie

- Proces: akumulacja
- Proces: transport
- Proces: abrazja/erozja

Zadanie 1.5. (0–2)

Zasady oceniania

2 pkt – poprawna odpowiedź odnosząca się do wypukłej części wydmy i jej ramion.

1 pkt – poprawna odpowiedź odnosząca się do wypukłej części wydmy lub jej ramion.

albo

- poprawna odpowiedź odnosząca się do dominującego kierunku wiatru.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Przykładowe odpowiedzi

- Wydmy mają czoła skierowane i wysunięte na wschód zgodnie z kierunkiem przeważających wiatrów. Ramiona pozostają w tyle, gdyż piasek jest tu bardziej wilgotny / utrwalony przez roślinność.
- Przeważające zachodnie wiatry przesuwają wydmy na wschód. Ramiona wolniej ulegają przesuwaniu przez wiatr, gdyż czoło jest zbudowane z piasku bardziej suchego/luźniejszego, który łatwiej ulega przemieszczaniu.

Zadanie 1.6. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Rozwiązanie

FP

Zadanie 2. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Rozwiązanie

C

Zadanie 3. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Rozwiązanie

FP

Zadanie 4. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Przykładowe odpowiedzi

- Podczas sztormów może dochodzić do napływu rzekami słonych wód morskich do jezior.
- Sztormy na Bałtyku sprzyjają podsiąkaniu do jezior zasolonych wód podziemnych.
- Podczas sztormów może wystąpić zjawisko cofki.

Zadanie 5.1. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Rozwiązanie

A. (astronomicznego lata)

A. (wschodu)

Zadanie 5.2. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – poprawny sposób obliczenia wysokości słońca i poprawny wynik.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Rozwiązanie

$h = 90^\circ - 54^\circ 47'$

$h = 35^\circ 13'$

Wysokość słońca: $35^\circ 13'$

Zadanie 6. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Rozwiązanie

B3

Zadanie 7. (0–2)

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne wyjaśnienie uwzględniające, że kontynenty w przeszłości tworzyły jedną całość, i odniesienie się do właściwego procesu (spreading, powstanie ryftu, rozsuwanie płyt, obecność rozbieżnych prądów konwekcyjnych).

1 pkt – poprawne wyjaśnienie uwzględniające, że kontynenty w przeszłości tworzyły jedną całość.

albo

– odniesienie się do właściwego procesu (spreading, powstanie ryftu, rozsuwanie płyt, obecność rozbieżnych prądów konwekcyjnych).

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Przykładowe odpowiedzi

- Wiek skał bazaltowych świadczy o obecności pośrodku Oceanu Atlantyckiego strefy ryftowej, w której występuje zjawisko spreadingu, co przyczyniło się do oderwania się Afryki i Ameryki Południowej od siebie.
- Płyty afrykańska i południowoamerykańska odsuwają się pod wpływem prądów konwekcyjnych, więc Afryka i Ameryka Południowa, które były połączone, oddalają się od siebie.
- W rejonie Grzbietu Południowoatlantyckiego zachodzi ekspansja/rozrastanie się dna oceanicznego, co przyczyniło się do oddzielenia się Afryki i Ameryki Południowej od siebie.
- W przeszłości Afryka i obie Ameryki były połączone. Kontynenty zaczęły oddalać się od siebie, gdyż utworzyła się strefa ryftowa.

Zadanie 8.1. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne wyjaśnienie zawierające odniesienie do przyczyny niższych temperatur na wyspie (zimny prąd morski, obniżanie temperatury przez prąd morski, oddziaływanie antarktycznych mas powietrza, bliskie położenie Antarktydy) albo do przyczyny wyższych temperatur w Krakowie.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Przykładowe odpowiedzi

- Wyspa jest położona w obszarze oddziaływania zimnego prądu oceanicznego / Dryfu Wiatrów Zachodnich, który obniża średnią roczną temperaturę powietrza.
- Bliskie położenie Antarktydy sprawia, że wyspa znajduje się w strefie oddziaływania zimnych mas powietrza.
- Stosunkowo wysoka średnia roczna temperatura powietrza w Krakowie jest konsekwencją oddziaływania Prądu Zatokowego / ciepłych mas powietrza.

Zadanie 8.2. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Rozwiązanie

FP

Zadanie 8.3. (0–2)

Zasady oceniania

- 2 pkt – trzy poprawne odpowiedzi.
- 1 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.
- 0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Rozwiązanie

1. D
2. B
3. A

Zadanie 9. (0–1)

Zasady oceniania

- 1 pkt – poprawna odpowiedź.
- 0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Rozwiązanie

A1

Zadanie 10. (0–2)

Zasady oceniania

- 2 pkt – poprawne wyjaśnienie odnoszące się do obszarów A i B.
- 1 pkt – poprawne wyjaśnienie odnoszące się do obszaru A lub B.
albo
 - podanie właściwego czynnika klimatotwórczego.
- 0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Przykładowe odpowiedzi

- Obszar A leży w strefie cienia opadowego. Chmury deszczonośne, napływające z północnego zachodu, przyczyniają się do powstawania opadów na stokach wzgórz Pojezierza Pomorskiego. Obszar B nie jest oddzielony od Morza Bałtyckiego barierą orograficzną, więc opady są tam wyższe.
- Obszar A ma rzeźbę mało zróżnicowaną / o małych deniwelacjach, która nie „zatrzymuje” chmur z opadami, przemieszczających się z kierunków północno-zachodnich. Na obszarze B występowanie wzgórz sprzyja kondensacji pary wodnej i – w konsekwencji – występowaniu opadów atmosferycznych.
- Na obszarze A, z powodu jego równinnego ukształtowania, są utrudnione kondensacja pary wodnej i powstawanie opadów orograficznych. Na obszarze B, wraz ze wzrostem wysokości n.p.m., roczna suma opadów atmosferycznych wzrasta.

Zadanie 11. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne wyjaśnienie.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Przykładowe odpowiedzi

- Pojezierze Pomorskie charakteryzuje się krótszym okresem występowania / mniejszą miąższością pokrywy śnieżnej, więc w niewielkim stopniu zaznacza się tam wiosenne wezbranie roztopowe.
- Rozkład opadów atmosferycznych na Pojezierzu Pomorskim charakteryzuje się mniejszymi różnicami miesięcznych sum opadów między latem a zimą niż na Nizinie Podlaskiej, więc wezbrania i niżówki są mniej widoczne.
- Dorzecze Słupi charakteryzuje się obecnością jezior, więc ta rzeka ma mało zróżnicowane przepływy.
- Pojezierze Pomorskie charakteryzuje się dużą retencją dzięki dużej liczbie jezior / zagłębień bezodpływowych, więc rzeki tego obszaru mają wyrównane przepływy.
- Rzeka Narew przed wybudowaniem zbiornika retencyjnego charakteryzowała się silniejszymi wezbraniem roztopowymi, a przepływy Słupi są mało zróżnicowane.

Zadanie 12. (0–2)

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne dwie formy rzeźby terenu wraz z ich genezą.

1 pkt – poprawna jedna forma rzeźby terenu wraz z jej genezą albo dwie nazwy form rzeźby.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Rozwiązanie

A. 2

D. 1

Zadanie 13.1. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Rozwiązanie

FP

Zadanie 13.2. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Przykładowa odpowiedź

Warstwa łupków jest starsza od uskoków.

Zadanie 14. (0–2)

Zasady oceniania

2 pkt – poprawna nazwa skały i poprawne wyjaśnienie uwzględniające magmową genezę.

1 pkt – poprawna nazwa skały albo poprawne wyjaśnienie uwzględniające magmowa genezę.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Rozwiązanie

granit

Przykładowe wyjaśnienie:

Skała powstaje w wyniku zastygania magmy w skorupie ziemskiej / głęboko pod powierzchnią Ziemi, w warunkach, w których zachodzi powolna krystalizacja minerałów, dzięki czemu powstaje skała jawnokrystaliczna.

Zadanie 15. (0–2)

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne uzasadnienie i podanie korzyści.

1 pkt – poprawne uzasadnienie albo podanie korzyści.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Przykładowe odpowiedzi

Uzasadnienie:

- Dzięki regulacji rzek zagospodarowywano doliny rzek / pozyskiwano obszary pod uprawę i zabudowę.
- Regulacja rzek wraz z budową wałów przeciwpowodziowych może zabezpieczać przed wylewami.
- Regulację przeprowadzano w celu poprawy warunków żeglugi rzecznej.
- Regulacja rzek może sprzyjać ograniczeniu procesu erozji rzecznej.
- Regulacja rzek może ułatwiać wykorzystanie wody w przemyśle.

Korzyść wynikająca z braku regulacji:

- Są zachowane naturalne ekosystemy.
- Jest zapewniona naturalna retencja wody ograniczająca wylewy rzek z koryta / powodzie.
- Zachodzi naturalne oczyszczanie się wody.
- Wolno płynąca rzeka zasila okoliczne wody gruntowe i zwiększa ilość wody w środowisku.
- Naturalne wylewy w nieuregulowanej rzece niosą ze sobą corocznie osady bogate w substancje odżywcze, więc użyźniają tereny nadrzeczne.
- Zachowana jest bioróżnorodność siedlisk rzecznych.

Zadanie 16. (0–2)

Zasady oceniania

- 2 pkt – trzy poprawne odpowiedzi.
- 1 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.
- 0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Rozwiązanie

PFP

Zadanie 17.1. (0–1)

Zasady oceniania

- 1 pkt – poprawna odpowiedź odnosząca się do związku między niedoborem miejsc pracy i niską wartością współczynnika dzietności w województwie świętokrzyskim.
- 0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Przykładowe odpowiedzi

- W województwie świętokrzyskim rynek pracy charakteryzował się niskim popytem na pracę ze strony pracodawców i dużą jej podażą wynikającą z liczby osób bezrobotnych i zatrudnionych, więc duża liczba osób w wieku prokreacyjnym wyjeżdżała z tego województwa w celu podjęcia pracy.
- Niedobór miejsc pracy poza rolnictwem w województwie świętokrzyskim / duża stopa bezrobocia ogółem przyczynia się do ujemnego salda migracji kobiet w wieku 15–49 lat.
- Pracodawcy w tym województwie oferują stosunkowo niskie płace, co przyczynia się do migracji młodych ludzi do dużych aglomeracji w sąsiednich województwach / do innych krajów i do zakładania tam rodzin.
- To województwo charakteryzuje się stosunkowo wysokim udziałem ludności wiejskiej, wśród której występuje liczebna przewaga mężczyzn w wieku prokreacyjnym, wynikająca z niedoboru miejsc pracy dla kobiet w usługach.
- W tym województwie występowała stosunkowo wysoka stopa bezrobocia, co spowodowało odłożenie decyzji o założeniu rodziny / podjęcie decyzji o migracji z tego województwa, przyczyniającej się do niskiej wartości wskaźnika dzietności.
- Niektóre miasta Staropolskiego Okręgu Przemysłowego / Centralnego Okręgu Przemysłowego charakteryzowały się obecnością dużego zakładu przemysłowego, którego restrukturyzacja/likwidacja przyczyniła się do wystąpienia stosunkowo wysokiego bezrobocia w mieście, a w konsekwencji do odkładania decyzji o założeniu rodziny / migracji z tego województwa.
- Przemysł tego województwa / przemysł materiałów budowlanych charakteryzuje się stosunkowo niskimi nakładami na badania i rozwój, co przyczynia się do podjęcia decyzji o wyjeździe przez osoby o wysokich kwalifikacjach, które nie mogą podjąć pracy w województwie świętokrzyskim, i zakładania rodzin poza jego obszarem.

Zadanie 17.2. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – poprawny skutek.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Przykładowe odpowiedzi

- W tych województwach pogłębia się proces starzenia ludności.
- Występuje zagrożenie depopulacją tych województw.
- Mogą wystąpić niedobory zasobów pracy w wyniku niskiej podaży siły roboczej.
- Może wystąpić spadek atrakcyjności województw dla inwestorów z powodu niedoborów zasobów pracy.
- Spadek popytu na usługi edukacyjne.
- Spadek wydatków na ograniczenie skutków antropopresji.

Zadanie 18. (0–2)

Zasady oceniania

2 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.

1 pkt – jedna poprawna odpowiedź.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Rozwiązanie

B, E

Zadanie 19.1. (0–2)

Zasady oceniania

2 pkt – trzy poprawne przyporządkowania miast.

1 pkt – dwa poprawne przyporządkowania miast.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Rozwiązanie

1. B (Lublin)
2. A (Bielsko-Biała)
3. C (Rzeszów)

Zadanie 19.2. (0–1)

Zasady oceniania:

1 pkt – poprawne uzasadnienie.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Przykładowe odpowiedzi

- Kraków uzyskał niską ocenę według kryterium środowiskowego, ponieważ w mieście występuje zanieczyszczenie powietrza / często smog, któremu sprzyjają:
 - położenie w dolinie Wisły, umożliwiające koncentrację zanieczyszczeń
 - występowanie dominujących zachodnich wiatrów niosących zanieczyszczenia z uprzemysłowionych obszarów
 - emisja zanieczyszczeń, które pochodziły z pieców domowych
 - ciasna zabudowa miasta, ułatwiająca koncentrację zanieczyszczeń emitowanych przez pojazdy lub zakłady przemysłowe.
- W Krakowie koncentruje się duża liczba ludności, z czym wiąże się wytwarzanie dużej ilości odpadów komunalnych (ścieków), emisja hałasu.

Zadanie 20.1. (0–2)

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne wyjaśnienie dla dwóch województw.

1 pkt – poprawne wyjaśnienie dla jednego województwa.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Przykładowe odpowiedzi

Województwo zachodniopomorskie

- Występuje tu stosunkowo niska gęstość zaludnienia, więc sieć osadnicza nie ogranicza wielkości gospodarstw.
- Po drugiej wojnie światowej wysiedlono większość ludności wsi, a następnie utworzono państwowe gospodarstwa rolne, które charakteryzowały się dużą powierzchnią.
- Do dużego udziału gospodarstw o powierzchni powyżej 15 ha przyczyniła się prywatyzacja państwowych gospodarstw rolnych.
- Występuje tu rolnictwo wysokotowarowe, przynoszące duże dochody, więc rolnicy dążą do powiększania gospodarstw.
- Rzeźba terenu nie jest czynnikiem ograniczającym wielkość gospodarstw.

Województwo śląskie

- Obszar województwa śląskiego charakteryzował się niskim udziałem PGR-ów przed 1990 r., więc nie wystąpił tu na większą skalę proces prywatyzacji tych gospodarstw w latach 90. XX w., sprzyjający wzrostowi średniej wielkości gospodarstw rolnych.
- Stosunkowo wysoki udział ludności dwuzawodowej / chłoporobotników w okresie PRL-u nie sprzyjał wzrostowi średniej wielkości gospodarstw rolnych.
- Zasady dziedziczenia gospodarstw rolnych przyczyniły się do ich rozdrobnienia.
- Znajdują się tu obszary zurbanizowane / obszary uprzemysłowione / wysoka gęstość zaludnienia, co ogranicza wielkość gospodarstw.
- W tym województwie rolnictwo jest ograniczone występowaniem obszarów charakteryzujących się skażeniem środowiska.
- Warunki przyrodnicze w południowej części tego województwa charakteryzujące się górkim ukształtowaniem powierzchni / glebami słabej jakości / dużą lesistością / chłodniejszym klimatem / krótszym okresem wegetacyjnym niż na nizinach są dla rolnictwa niedogodne, więc powierzchni do prowadzenia gospodarstw jest niewiele i została ona podzielona na małe gospodarstwa.

Zadanie 20.2. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne wyjaśnienie.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Przykładowe odpowiedzi

- Małe gospodarstwa mają mniejsze możliwości uzyskiwania nadwyżek produkcji, którą mogłyby przeznaczać na sprzedaż, dlatego odznaczają się niską towarowością.
- Duży udział gospodarstw poniżej 5 ha wpływa na niską towarowość produkcji rolnej w tym województwie, gdyż w gospodarstwach tych dominuje produkcja rolna na własne potrzeby.

Zadanie 21. (0–2)

Zasady oceniania

2 pkt – nazwa państwa i dwa poprawne uzasadnienia.

1 pkt – nazwa państwa i jedno poprawne uzasadnienie.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Rozwiązanie

Nazwa państwa: Egipt

Przykładowe uzasadnienia:

- W Egipcie występuje niedobór wody dla rolnictwa / uprawy winogron.
- Struktura użytkowania gruntów w Egipcie charakteryzuje się wysokim udziałem nieużytków.
- W Egipcie występuje niedobór pastwisk, w związku z czym pogłowie owiec jest najmniejsze spośród państw przedstawionych w tabeli.
- Większość ludności Egiptu wyznaje islam, który zabrania spożywania alkoholu / mięsa wieprzowego.

Zadanie 22. (0–3)

Zasady oceniania

3 pkt – trzy poprawne odpowiedzi.

2 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.

1 pkt – jedna poprawna odpowiedź.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Przykładowe odpowiedzi

Argumenty:

- Państwa Sahelu pozyskują środki finansowe z zagranicy, które przyczyniają się do aktywizacji gospodarki.
- Tworzenie miejsc pracy w administracji państwowej oraz w regionach, w których jest realizowany projekt.
- Nastąpi ograniczenie zasypywania piaskiem pustynnym pól uprawnych / dróg, gdyż drzewa stanowią barierę powstrzymującą wiatr.
- Zmniejszy się erozja wietrzna gleb, gdyż system korzeniowy drzew chroni glebę przed wywiewaniem.
- Zmniejszenie ubóstwa ludności Sahelu, gdyż poprawi się sytuacja rolnictwa – poprawią się warunki agroklimatyczne i glebowe.
- Zmniejszy się zagrożenie głodem, gdyż poprawa warunków klimatycznych i glebowych oraz zmniejszenie erozji gleb przyczynią się do wzrostu plonów.
- Zwiększą się zasoby wody w regionie, gdyż wraz ze wzrostem zalesienia podniesie się poziom wód gruntowych.
- Wzrośnie świadomość ekologiczna ludności w państwach Sahelu.

Zagrożenie:

- Wysokie temperatury powietrza / niskie opady atmosferyczne / niekorzystne warunki glebowe utrudniające zalesienie / przyczyniające się do pożarów lasów.
- Wycinanie drzew Wielkiego Zielonego Muru w celu pozyskania źródła energii / budulca.
- Przeznaczanie zbyt małych środków finansowych na realizację projektu.
- Konflikty między państwami Afryki mogą zniweczyć wysiłek zalesiania.

Zadanie 23.1. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Rozwiązanie

FP

Zadanie 23.2. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna forma wraz z poprawnym uzasadnieniem.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Rozwiązanie

A (wyrobisko)

Przykładowe uzasadnienie:

- Eksploatacja węgla brunatnego wymaga odwadniania kopalni/odkrywki, wskutek czego maleją zasoby wód podziemnych.
- Odwadnianie wyrobiska przyczynia się do obniżenia zwierciadła wód podziemnych / powstawania leja depresyjnego / leja depresji.

- Jest to głębokie wyrobisko kopalniane, z którego stale odprowadza się wody podziemne, aby nie zostało zalane wodą.
- Zwałowisko jest formą wypukłą, więc wody z jej obszaru szybko odpływają.

Zadanie 24. (0–2)

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne uzupełnienie trzech zdań.

1 pkt – poprawne uzupełnienie dwóch zdań.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Rozwiązanie

B (dostępność surowca)

B (związanej)

A (Kujaw)

Zadanie 25. (0–2)

Zasady oceniania

2 pkt – dwie poprawne przyczyny.

1 pkt – jedna poprawna przyczyna.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Przykładowe odpowiedzi

Łowisko A – przyczyna społeczno-gospodarcza:

- Wysokie zapotrzebowanie żywnościowe państw nadbrzeżnych wynikające z dużej liczby ludności.
- Tradycja spożywania ryb i owoców morza.
- Dobrze rozwinięta flota połowowa państw nadbrzeżnych.

Łowisko B – przyczyna przyrodnicza:

- Występowanie zimnego Prądu Peruwiańskiego.
- Wynoszenie żyznych i natlenionych wód ku powierzchni / upwelling.
- Wysoka liczebność populacji ryb.

Zadanie 26.1. (0–2)

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne przyporządkowanie dwóch opisów.

1 pkt – poprawne uzupełnienie jednego opisu.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Rozwiązanie

A. 2

B. 4

Zadanie 26.2. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – poprawny skutek.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Przykładowe odpowiedzi

- Uzależnienie gospodarek krajów wysoko rozwiniętych od sytuacji politycznej w regionach intensywnego wydobycia.
- Wyższe ceny ropy naftowej wynikające z kosztów jej transportu.
- Niebezpieczeństwo zanieczyszczenia środowiska podczas transportu ropy naftowej (np. tankowcami).
- Rozwój transportu morskiego.
- Utworzenie wyspecjalizowanych portów morskich do przeładunku ropy naftowej.
- Lokalizowanie rafinerii w portach.
- Uzależnienie regionów wydobycia od koniunktury na rynkach.

Zadanie 27. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – poprawny czynnik wraz z poprawnym wyjaśnieniem.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Przykładowe odpowiedzi

- Czynnik: Praca dzieci / tradycyjne zajęcia dzieci w gospodarstwie domowym.
Wyjaśnienie: Ubóstwo rodzin wymusza pracę dzieci i uniemożliwia ich edukację.
- Czynnik: Kultura/tradycje. Wyjaśnienie: Wczesne zamążpójście dziewcząt (ich tradycyjna rola społeczna) jest przeszkodą dla edukacji.
- Czynnik: Brak stabilności politycznej / częste wojny. Wyjaśnienie: Konflikty sprzyjają pogłębieniu zjawiska ubóstwa.
- Czynnik: Brak infrastruktury edukacyjnej. Wyjaśnienie: Szkoły nie występują w odległości umożliwiającej dojazd do placówki. Budynek szkolny jest niskiej jakości i nie ma odpowiedniego wyposażenia.
- Czynnik: Klimat. Wyjaśnienie: Występowanie pustyń utrudnia dojazd mieszkańców do szkół.